

Leerlijnanalyse gekoppeld aan verschillende accommodaties

De kerndoelen bewegingsonderwijs 57 en 58 zijn gekoppeld aan de door SLO beschreven 12 leerlijnen.

Om de kerndoelen te kunnen behalen is het van belang dat elke leerlijn in voldoende mate aangeboden wordt.

Om hier inzicht in te krijgen in de mogelijkheden van verschillende accommodaties, kan een school onderstaand tabel raadplegen.

We beschrijven 4 soorten accommodaties:

Schoolplein – Sportveld – Buitengymzaal – Binnen gymzaal

We onderscheiden hierbij vier gradaties van geschiktheid in vier kleuren:

Rood	De leerlijn kan niet uitgevoerd worden in deze ruimte
Oranje	De leerlijn kan worden uitgevoerd in deze ruimte, mits er aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Of er kan een deel van de leerlijn worden aangeboden en er is een combinatie met lessen in de gymzaal noodzakelijk
Lichtgroen	De leerlijn kan uitgevoerd worden in deze ruimte: beperkte differentiatie en variatie
Groen	De leerlijn kan goed uitgevoerd worden in deze ruimte: volledige differentiatie en variatie

Bij **rood** kun je denken aan bijvoorbeeld de leerlijn zwaaien op het schoolplein. Als er één schommel op een schoolplein aanwezig is, dan kan er op één niveau door 1 of 2 kinderen geschommeld worden. Er zijn weinig mogelijkheden om te differentiëren en de andere bewegingsthema's binnen de leerlijn zwaaien (hangend en steunend zwaaien) kunnen niet worden aangeboden. Waardoor de leerlijn **rood** scoort.

Leerlijnen	Schoolplein	Sportveld	Buitengymzaal	Gymzaal / Sporthal
		Er zijn verschillende soorten sportvelden, die verschillende (on)mogelijkheden hebben	Uitgaande van de buitengymzaal van NIJHA	Uitgaande van de aanwezigheid van de in de Basisinventarislijst beschreven materialen

		<p>Kunstgras</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kort • Lang • Water • Zand/kurk/rubber ingestrooid <p>Gras</p> <p>Beton</p>	<p>Inclusief andere beschikbare buitenruimte én een berging met extra materialen.</p> <p>Er bestaat nog geen richtlijn voor het Basisinventaris van een buitengymzaal, waardoor er in deze kolom aandachtspunten zijn beschreven.</p>	<p>https://www.kvlo.nl/wat-we-doen/hulp-advies/thema.aspx?item=huisvesting-basisinventarislijsten-bewegingsonderwijs</p> <p>Met de opmerking dat in veel sporthallen niet (in alle segmenten van de hal) de voorwaarden zoals beschreven in het basisinventaris aanwezig zijn!</p>
Balanceren Balanceren	Afhankelijk van de aanwezigheid van balanceervlakken en materialen (balken, balanceertonnen, landschapselementen). Daarnaast is borgen van veiligheid een aandachtspunt. In de zaal zijn matten aanwezig en biedt de vloer demping. Hoe wordt de demping/veiligheid buiten geborgd?	In het algemeen zijn er weinig mogelijkheden om te balanceren	Afhankelijk van de aanwezigheid van balanceervlakken en materialen (balken, balanceertonnen, landschapselementen). Het kunstgras onder de Buitengymzaal voldoet aan de valdempingseisen van de WAS 'speeltoestellenwetgeving'. Daarnaast zijn matten aanwezig.	Banken, losse materialen
Glijden	Afhankelijk van het aantal glijplekken dat gecreëerd kan worden (voor alle groepen)	Geen mogelijkheden (behalve slidings op natte velden e.d.)	Afhankelijk van het aantal glijplekken dat gecreëerd kan worden (voor alle groepen)	Glijbaan en banken
Rijden	In algemeen meer mogelijkheden dan in gymzaal	Op beton veel mogelijkheden op kort kunstgras zijn er mogelijkheden, op langer kunstgras en op gras geen mogelijkheden	Afhankelijk van de ondergrond. Er kunnen meer mogelijkheden ontstaan dan binnen	In algemeen beperkte ruimte
Acrobatiek	Acrobatiek is op een (kunst)grasveld of zachte ondergrond mogelijk tot een bepaalde valhoogte afhankelijk van de valdemping	Acrobatiek is op een (kunst)grasveld mogelijk tot een bepaalde valhoogte afhankelijk van de valdemping	Acrobatiek is op een (kunst)grasveld of zachte ondergrond mogelijk tot een bepaalde valhoogte afhankelijk van de valdemping	
Toelichting	Het gebruik van matten, glijbanen, balanceermaterialen/vlakken etc. in de buitenruimte zal zorgen voor een versnelde afschrijving, maar zal noodzakelijk zijn om de leerlijn voldoende kwalitatief en veilig aan te bieden.			
Klimmen Klauteren	Op schoolpleinen zijn in het algemeen mogelijkheden om te klimmen en klauteren aanwezig, maar is de variatie	Geen mogelijkheden	In een buitengymzaal zijn mogelijkheden om te klimmen en klauteren aanwezig. De variatie en	

	en uitdaging voor vooral de bovenbouw verminderd of niet aanwezig.		uitdaging voor de bovenbouw zijn beperkter dan in een gymzaal.	
Touw klimmen	Meestal geen mogelijkheden	Geen mogelijkheden	Afhankelijk van het aantal (touw) kliminstallaties	
Toelichting	De leerlijn klimmen kan eenzijdig worden aangeboden op het schoolplein. Doordat er weinig/geen variatie/differentiatie mogelijk is kan kwalitatief bewegingsonderwijs niet geborgd worden. Een buitengymzaal zal meer mogelijkheden bieden. De klimwand/Boulder wand en de mogelijkheden tot het bouwen van touwbruggen in de gymzalen bieden veel meer leermogelijkheden: vooral de combinatie in langere routes werken goed. De Boulderwand buiten kan een goede transfer van de gymzaal richting de buitenruimte krijgen. Door een goede begeleiding binnen een klimparcours met extra materialen kan de Boulderwand buiten meer betekenis krijgen (ook voor mindere bewegers). Boulderwand is één van de 'building-blocs' naast de basis Buitengymzaal.			
Zwaaien Schommelen	Als er een schommel(s) aanwezig is op het schoolplein dan is schommelen beperkt gevarieerd mogelijk. Aantal kinderen/beurten ...	Geen mogelijkheden	Het aantal beschikbare zwaaipekken (4) vraagt aandacht bij de lesorganisatie	
Hangend zwaaien	Meestal weinig/geen mogelijkheden	Geen mogelijkheden	<i>Hangend zwaaien is mogelijk aan de 4 zwaaipekken en aan aanpalende hoge rekstok</i>	
Steunend zwaaien	Meestal weinig/geen mogelijkheden	Geen mogelijkheden	<i>Steunend zwaaien is mogelijk aan de 4 zwaaipekken en aan de aanpalende 'brug'</i>	
Over de kop gaan	Als er voldoende duikelstangen aanwezig zijn op het schoolplein, dan kan over de kop gaan beperkt gevarieerd worden aangeboden. Met een goede valondergrond is ook rollen (vallen/freerunrol) goed mogelijk.	Er zijn mogelijkheden om valbreken/freerunrol aan te bieden	Bij voldoende duikelstangen en geschikte materialen, zoals (val)matten, springplanken, trampoline en kasten kan over de kop gaan aangeboden worden. Wel aandacht voor de ondergrond. De valondergrond kan ook veel mogelijkheden bieden voor deze leerlijn!	
Toelichting	De leerlijn over de kop gaan vergt het gebruik van valmatten, trampoline, springplanken, kasten etc. Gebruik van deze materialen in de buitenruimte zal zorgen voor een versnelde afschrijving.			
Springen Vrije sprongen				

Steun-sprongen	De meeste schoolpleinen bieden mogelijkheden om tot steunsprongen te komen afhankelijk van de creativiteit van de lesgever, maar een gevarieerd aanbod voor alle leeftijden is niet haalbaar. Daarnaast is veiligheid hierbij belangrijk. De mogelijkheden kunnen sterk verrijkt worden met specifieke materialen (Parkour, Yalp, Blokken van NIJHA/Bosan etc.)	Weinig of geen mogelijkheden	Indien er voldoende materiaal is en de ondergrond veilig is kan er voldoende variatie geboden worden.	
Loopsprongen	Vanwege het ontbreken van materiaal is de variatie minder groot dan in de gymzaal (hoogte verschillen, diepsprongen etc.)	Vanwege het ontbreken van materiaal is de variatie minder groot dan in de gymzaal (hoogte verschillen, diepsprongen etc.)	Indien er voldoende materiaal is en de ondergrond veilig is kan voldoende variatie aangeboden worden	
Touwsprongen				
Hoog- en versprongen	Wel mogelijk als er een flinke zandbak aanwezig is. Liefst met klassieke brede rand	Weinig of geen mogelijkheden	Indien er voldoende materiaal is kan hoog- en versprongen aangeboden worden	
Toelichting	De bewegingsthema's vrije sprongen, steunsprongen en hoog-en versprongen vergen gebruik van materialen zoals kasten, springplanken, trampolines, valmatten etc. Gebruik van materialen in de buitenruimte zal zorgen voor een versnelde afschrijving.			
Hardlopen	Heeft meer mogelijkheden in afstanden/ruimte dan de gymzaal	Heeft meer mogelijkheden in afstanden/ruimte dan de gymzaal	Heeft meer mogelijkheden in afstanden/ruimte dan de gymzaal	
Mikken Wegspelen				
Mikken	Afhankelijk van beschikbaar materiaal en doelen Lastig bij harde wind, wind kan ook een uitdagende mogelijkheid vormen.	Afhankelijk van beschikbaar materiaal en doelen Lastig bij harde wind, wind kan ook een uitdagende mogelijkheid vormen.	Afhankelijk van beschikbaar materiaal en doelen Lastig bij harde wind, wind kan ook een uitdagende mogelijkheid vormen.	
Toelichting	Bij mikken is de voorwaarde dat er voldoende (buiten) materiaal aanwezig is om gevarieerd en gedifferentieerd aanbod te kunnen doen. Gebruik van materialen in de buitenruimte zal zorgen voor een versnelde afschrijving.			
Jongleren Werpen en vangen	Lastig bij harde wind, wind kan ook een uitdagende mogelijkheid vormen.	Lastig bij harde wind, wind kan ook een uitdagende mogelijkheid vormen.	Lastig bij harde wind, wind kan ook een uitdagende mogelijkheid vormen.	

Soleren		Stuiteren is lastig op kunstgras		
Retourneren	Lastig bij (harde) wind. Minder mogelijkheden als een blinde muur ontbreekt	Minder mogelijkheden als een blinde muur ontbreekt. Op sommige ondergronden stuit de bal niet goed	Lastig bij (harde) wind. Minder mogelijkheden als een blinde muur ontbreekt.	
Doelspelen Keeperspelen	Ballen rollen verder weg dan in de zaal	Ballen rollen verder weg dan in de zaal	Ballen rollen verder weg dan in de zaal	
Doelspelen Lummelspelen	Ballen rollen verder weg dan in de zaal	Ballen rollen verder weg dan in de zaal	Ballen rollen verder weg dan in de zaal	
Doelspelen Aangepaste sportspelen	Beperkt aantal spelen kunnen worden aangeboden: afhankelijk van de ruimte en het materiaal	Meestal veel mogelijkheden door de grote ruimtes: uitzetten van meerdere velden	Afhankelijk van de beschikbare ruimte naast de buitengymzaal en het (enkele) sportveld	
Tikspelen Tikspelen	Op tegels of asfalt geeft een grotere kans op (kleine) ongevallen Markering van de speelruimte is gewenst	Markering van de speelruimte is gewenst Op asfalt grotere kans op (kleine) ongevallen.	Op tegels of asfalt geeft een grotere kans op (kleine) ongevallen: aandacht voor de ondergrond Markering van de speelruimte is gewenst	
Tikspelen Afgooispelen	Op tegels of asfalt geeft een grotere kans op (kleine) ongevallen. Markering van de speelruimte is gewenst	Op tegels of asfalt geeft een grotere kans op (kleine) ongevallen. Markering van de speelruimte is gewenst	Op tegels of asfalt geeft een grotere kans op (kleine) ongevallen. Markering van de speelruimte is gewenst	
Tikspelen Honkloopspelen	De meeste schoolpleinen geven minder mogelijkheden	Heeft meer mogelijkheden in ruimte dan de gymzaal	Afhankelijk van de beschikbare ruimte naast de buitengymzaal	
Stoeispelen	Afhankelijk van aanwezigheid van matten en/of plek met valdemping	Beperkt aantal stoeispelen kunnen worden aangeboden op kunstgras of gras		
Toelichting	Op een grasveld kunnen kantelvormen en stoeivormen zonder vallen gegeven worden. Voor stoeivormen met vallen is het gebruik van valmatten noodzakelijk. Gebruik van materialen in de buitenruimte zal zorgen voor een versnelde afschrijving, maar zal noodzakelijk zijn om de leerlijn voldoende kwalitatief aan te bieden.			
Bewegen op muziek	Afhankelijk van kwaliteit geluid en grotere kans op negatieve effecten door etalage-effect	Afhankelijk van kwaliteit geluid en grotere kans op negatieve effecten door etalage-effect	Afhankelijk van kwaliteit geluid en grotere kans op negatieve effecten door etalage-effect	

Bovenstaande tabel geeft een overzicht van de mogelijkheden die de verschillende ruimtes bieden in relatie tot het mogelijke aanbod per leerlijn. Hieruit kan een aantal conclusies worden getrokken.

De leerlijnen hardlopen, jongleren, doelspelen, tikspelen en bewegen op muziek kunnen zowel op buiten het schoolplein als het sportveld voldoende uitgevoerd worden. Dit betekent dat de buitenlessen meer op deze activiteiten gericht zullen zijn, waardoor een eenzijdig aanbod het gevolg kan zijn. De buitengymzaal biedt meer mogelijkheden - dan een schoolplein of sportveld - als er voldoende klim- zwaai en grote materialen (kasten, (val)matten, trampoline etc.) beschikbaar zijn. Om voldoende te kunnen variëren en differentiëren is mogelijk extra aandacht nodig bij het samenstellen van het spel- en sportmateriaalpakket. Door andere organisatievormen soms meer/ander materiaal nodig dan in een standaard gymzaal.

Om kwalitatief goed bewegingsonderwijs in de buitenruimte te kunnen verzorgen, is het belangrijk dat de school aandacht heeft voor de beperkingen van de buitenruimte. Zie de oranje/rode vlakken in bovenstaande tabel. Hier dient te worden nagedacht over mogelijke oplossingen om alle activiteiten aan te kunnen bieden.

Een combinatie van lessen in de gymzaal met lessen in de buitenruimte wordt vanuit onderwijsinhoud én belastbaarheid van (vak)leerkrachten die de hele dag buiten staan geadviseerd.